

COMUNICAREA – DIMENSIUNE FUNDAMENTALĂ A AFIRMĂRII PERSONALITĂȚII

Comunicarea este fundamentală și revelatorie pentru ființa umană, fiind singura și simpla ei modalitate de a ființa. Acest adevăr îl simte și-l cunoaște fiecare dintre noi, căci fiecare ne desfășurăm viața lăuntrică într-un cerc mai restrâns sau mai extins de semeni. Ne doare sau ne bucură persoana unuia sau altuia din semeni, așa cum ne doare sau ne bucură persoana propriei noastre ființe. Nu există suflet, oricât de strâmb alcătuit (“dizarmonic” – spun psihologii) care să nu caute compania și dragostea altuia, care să nu “supraviețuiască” prin compania și înțelegerea altuia.

În actul comunicării, însă, nu totdeauna omul se poate orienta coerent, logic, precis și stabil, existând numeroase evenimente comunicaționale care-i tulbură echilibrul prin lipsa lor de consistență și veridicitate, prin caracterul lor denaturat, în raport cu faptele reale, precum și prin influența lor negativă asupra orientării omului în mediul social. În categoria acestora intră zvonurile, dezinformarea, distorsionarea, intoxicarea, adevărate tornade informaționale cu efect de domino, producând uneori grave prejudicii în viața și activitatea organizațiilor sau cea socială.

Comunicarea actualizează și descoperă adevărul original al identității, unificând ființele asemănătoare și complementare, dar, mai mult decât atât, comunicarea le restructurează și estompează diferențele particulare, convertind lent și progresiv neasemănarea în asemănare. S-ar putea spune că diferențele caracteriale sunt gravate genetic în adâncul persoanei și că informația comunicării este incapabilă de a clinti echilibrul structural și de a depăși barierele acestor diferențe. Comunicarea constă într-un proces de transmitere a informațiilor, ideilor și opiniilor de la un individ la altul și de la un grup social la altul. Relațiile umane reprezintă interacțiuni comunicaționale.

Este necesar a distinge între comunicarea directă, interpersonală, care presupune contacte personale între ființele umane și comunicarea indirectă, bazată pe utilizarea unor dispozitive tehnice pentru transmiterea informațiilor. Dacă prima se bazează pe tehnici „primare” – cuvânt, gest, mimică – a doua recurge la tehnici “secundare” – scrierea, tipărirea, sistemele grafice în ansamblu, semnale transmise prin unde hertziene, sateliți de comunicații etc.

Revenind la termenul generic de comunicare, trebuie precizat că orice act sau mai bine spus orice proces de comunicare presupune o serie de elemente structurale:

- relație între cel puțin doi parteneri ;
- capacitatea de a emite semnale ;
- capacitatea de a recepta semnale (mesaje) ;
- folosirea unor semnale, semne și simboluri pentru a putea comunica un anumit „înțeles” (un mesaj) ;
- un canal (mijloc, suport) al comunicării - de la vocea umană - la undele herziene folosite în radio și televiziune ;
- existența unui izomorfism al semnificațiilor pentru receptarea corectă a mesajului.

Comunicarea rezultă din interacțiunea acestor elemente, ceea ce înseamnă că „*există comunicare când un sistem, o sursă influențează stările sau acțiunile altui sistem, ținta sau receptorul alegând, dintre semnalele care se exclud pe acelea care, transmise prin canal, leagă sursa cu receptorul*”.

1.1. Modele și funcții ale comunicării

Problemele comunicării, destul de complicate, au produs investigații și au necesitat abordări pluri-, multi- și interdisciplinare. Pentru o înțelegere corectă a statutului și importanței comunicării în relațiile interumane un prim pas ce trebuie făcut este cel al descifrării mecanismului comunicării, a structurii și factorilor care fac posibil acest mijloc de înțelegere între oameni. În general, în literatura de specialitate, mecanismul comunicării se prezintă deosebit de variat, sub forma unor modele comunicaționale, însă, în orice model, sunt prezente, implicit sau explicit, cel puțin patru elemente: sursa, mesajul, canalul de comunicare și receptorul. Sursa și receptorul pot avea rol interschimbabil sau chiar identic, dar în structura comunicării prezența lor este inevitabilă. Aceștia sunt partenerii comunicării, mesajul este conținutul comunicării, iar canalul de comunicare este vehiculul care duce mesajul de la sursă la receptor. (fig.1)

Fig.1: cel mai simplu model de comunicare

Din perspectiva *numărului de parteneri*, **comunicarea în cadrul speciei** cuprinde:

1. **comunicare intrapersonală** (comunicarea cu sine, autorefecția);
2. **comunicare interpersonală** (comunicarea între doi parteneri, aflați într-o relație directă, nemijlocită);
3. **comunicare de grup** (comunicarea în interiorul unui grup determinat de persoane);
4. **comunicare de masă** (comunicarea cu grupuri de persoane nedeterminate cantitativ sau calitativ).

Din punct de vedere al mijloacelor comunicării, comunicarea umană cuprinde:

- **comunicare nonverbală;**
- **comunicare verbală.**

Comunicarea nonverbală este acel tip de comunicare care nu utilizează limba vorbită și nici vreun substitut al ei (coduri verbale pentru surzi, morse, etc.). Acest tip de comunicare este, la rândul ei, împărțită de autorii de specialitate, după mijloacele nonverbale utilizate, astfel:

- comunicare tactilă (comunicarea prin atingere);
- comunicare gestual-kinesteziacă (comunicarea prin mișcarea semnificativă a părților corpului cu excepția acelor gesturi care au semnificație verbală);
- comunicare cu ajutorul obiectelor (culoarea, ordinea, mărimea, distribuția, mișcarea, etc.);
- comunicarea artistică (comunicarea emoției artistice, dincolo de conținutul propriu al acesteia).

Comunicarea verbală este acel tip de comunicare care folosește înțelesul cuvintelor, fiind și cel mai complet, deopotrivă uzual, tip de comunicare. Specia umană însăși se diferențiază de celelalte specii ale lumii vii, printre altele și prin faptul că utilizează în comunicare cuvintele.

Din punctul de vedere al mijloacelor folosite, comunicarea verbală cuprinde:

- comunicare orală;
- comunicare scrisă.

1.2. Cerințe psihologice ale unui mediu comunicațional optim

Problemele actuale ale societății umane, coexistența acțiunilor de implicare comunitară cu a celor de tip disfuncțional modifică percepția socială a mediului și a individului în luarea deciziilor, în cunoaștere, în crearea unor organisme și programe de penetrare a acestei complexe fenomenologii, în dinamică.

Povara sărăciei, inflația, șomajul, drogurile, răspândirea unor maladii cu determinism mixt patologic și social constituie doar o mică parte din mozaicul care compune fațetele imaginii lumii în care trăim. Pilonii societății moderne păstrează încă o serie de valori, tradiții, obiceiuri, cutume care se redimensionează permanent, pe de o parte, datorită dinamicii economico – sociale în balans, iar pe de altă parte, datorită performanțelor extrem de variate și rapide în cunoaștere.

Fenomenul social al copiilor cu părinții plecați prezintă aspecte multiple. Comunicarea cu familia, cu școala, cu prietenii, reprezintă pentru acești copii un element esențial care, atunci când are șansa de a fi prezentă, aduce copiilor sentimentul de siguranță, de apartenență, că nu sunt singuri, iar atunci când comunicarea este deficitară, pentru acești copii existența devine dificilă și amenințătoare.

Acesta este unul din motivele pentru care considerăm că este esențial de luat în considerare criteriul dezvoltării limbajului și comunicării la copiii care au părinții plecați la muncă în străinătate.

Bibliografie

ABRIC, Jean – Claude. (2002). *Psihologia comunicării*. Editura Polirom, Iași.

CRAIA, Sultana (2000). *Teoria comunicării*. Editura F.R.M., București.

PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu. (2015). *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională* (editia a IV-a revazuta si adaugita). Editura Polirom, Iași.